

Herbruikbare verpakking kiezen

IN HET KORT

Met deze lesactiviteit kan je leerlingen verschillende opties voor herbruikbare verpakkingen laten vergelijken, zodat ze een bewuste keuze leren maken om wegwerpverpakkingen en zwerfvuil te vermijden.

DOELGROEP

1ste, 2^e en 3^e graad secundair onderwijs

DUUR

50 minuten

djapo

LESDOELEN

- De leerlingen zijn zich bewust van de verschillende manieren waarop voeding verpakt kan zijn/worden.
- De leerlingen kunnen een bewuste keuze maken om zwerfvuil te voorkomen.

MATERIAAL

Artikel 'Weg met wegwerp: Herbruikbare verpakkingen voor elke lunch' (bijlage)

VOORAF

Kies de elementen uit de les die passen bij jouw leerlingen en die aansluiten bij voorgaande en geplande lessen.

LESVERLOOP

1. PRIKKEL

10min

De leerlingen lezen het artikel 'Weg met wegwerp: Herbruikbare verpakkingen voor elke lunch' (bijlage). Laat de leerlingen de tekst indien nodig twee keer lezen en schenk extra aandacht aan thematische (al dan niet nieuwe) woordenschat en cijfers (procenten, gewichten ...).

Peil naar de leerlingen hun begrip van de tekst en hun eigen gebruik van herbruikbare verpakkingen.

Waarover gaat het artikel?

Wat is de bedoeling van het artikel, denk je?

Welke begrippen komen vaak voor in het artikel?

Welke herbruikbare verpakkingen worden genoemd?

Wat zijn hun kenmerken?

Uit welk materiaal zijn ze gemaakt?

Wie heeft er één van deze soorten verpakkingen mee?

Welke verpakkingen kende je nog niet?

Welke herbruikbare verpakkingen zou je zelf graag gebruiken? Waarom?

Denkvraag

Mogelijk antwoord

Leg uit dat de leerlingen tijdens deze les opties voor herbruikbare verpakkingen gaan vergelijken om wegwerpverpakkingen en zwerfvuil te vermijden.

2. KERN

2.1 RADAR

35min

Gebruik de werkvorm *Radar*¹ (© Djapo) om de verschillen en de gelijkenissen tussen twee of drie opties voor herbruikbare verpakkingen te onderzoeken.

STAP 1

Denkvraag/onderzoeksvraag formuleren

Noteer de geselecteerde denk vraag/onderzoeksvraag bovenaan het bord en lees ze luidop voor.

Welke herbruikbare lunchverpakking kies ik?

Analyseer de denk vraag samen met de leerlingen.

Is de vraag volledig duidelijk voor iedereen?

Leg uit dat jullie de werkvorm Radar gaan gebruiken om een antwoord te zoeken op die denk vraag.

We willen twee of drie opties met elkaar vergelijken. Daarvoor gaan we eigenschappen benoemen en bekijken we of dat bij slechts één optie of bij alle opties past. Tot slot gaan we de eigenschappen ook beoordelen als positief of negatief.

TIP!

Gebruik tijdens het maken van de Radar regelmatig taal die de denkprocessen van de leerlingen benadrukt, zodat zij er zich bewust van worden, het leren verwoorden en het nut ervan kunnen opmerken. Denk aan woorden als 'vergelijken', 'eigenschappen benoemen', 'hetzelfde', 'anders', 'gelijkenissen' en 'verschillen'.

¹ Radar is een visueel denkinstrument van Djapo, waarmee je meteen ook oefent op creatief denken. Met visuele denkinstrumenten maak je je denken zichtbaar, waardoor je je denken stimuleert en je het anderen mogelijk maakt om met je mee te denken. Creatief denken is andere ideeën genereren dan degene die je gewoonlijk zou bedenken. Het is afwijken van de bewandelde paden in je hersenen, waardoor je een nieuw verband ontdekt tussen twee elementen of contexten dat je daarvoor nog niet had gezien. Meer weten over visuele denkinstrumenten en creatief denken? www.djapo.be

STAP 2

Opties benoemen

Laat de leerlingen de opties die ze willen vergelijken zo kort mogelijk omschrijven.

Welke lunchverpakkingen gaan we vergelijken?
Welke opties gaan we onderzoeken?
Wartussen willen we gelijkenissen en verschillen vinden?

Een foodwrap of een plastic lunchzakje
Een bento box of een food jar

Schrijf de ene optie links met een kleine cirkel rond en de andere rechts met een kleine cirkel rond. Teken rond elke optie een grote cirkel, zodat beide cirkels elkaar in het midden overlappen.

Wil je drie opties vergelijken? Schrijf de derde optie dan onder de andere twee in het midden. Zorg dat die grote cirkel overlap heeft met de andere twee grote cirkels.

STAP 3

Eigenschappen bedenken

Vraag aan de leerlingen om eigenschappen te benoemen van de opties die je gaat vergelijken.

Wat weet je over deze verpakking?
Welke eigenschap heeft deze verpakking? Wat is eigen aan deze verpakking?
Wat vind jij typisch aan deze verpakking? Wat past bij deze verpakking?
Wat is eigen aan het materiaal waaruit de verpakking gemaakt is?

De eigenschappen mogen zowel objectief als subjectief zijn:

(lang of beperkt) herbruikbaar
Goedkoop of (eenmalig) duur
Licht of zwaar
Er kan veel in
Neemt geen plaats in wanneer leeg
Houdt warm
Houdt lunch vers
Stevig of scheurt gemakkelijk
Recycleerbaar
Afwasbaar

Mag je (niet) in de vuilnisbak gooien
Kans op zwerfvuil
(niet) doorzichtig
Leuk ontwerp of ziet er saai uit
Kan blutsen
Beschermst tegen platdrukken
Lange levensduur mogelijk
Handig in gebruik
Praktisch in onderhoud
Uit duurzaam materiaal

Bevraag telkens of de eigenschap bij één optie hoort of bij allebei – of alle drie als je drie opties hebt.

Schrijf de eigenschap in de cirkel van de optie waar het bij past. In de overlapping van de cirkels komen de eigenschappen die bij de twee – of drie – opties horen. Teken bij elke eigenschap een leeg bolletje.

TIP!

Als je een eigenschap aan een optie hebt toegekend, kan je aan de leerlingen vragen of je het tegengestelde aan de andere optie kan toeschrijven. Dat lukt niet altijd. Soms bestempel je bijvoorbeeld het ene als klein, terwijl het andere noch klein, noch groot is.

Sommige eigenschappen zijn slechts gedeeltelijk geldig voor beide opties. Dan kan je doorvragen en zowel de gelijkenis in de overlapping noteren als het specifieke verschil bij elke optie schrijven, bijvoorbeeld:

'Herbruikbaar' hoort zowel bij de foodwrap als bij het plastic lunchzakje, maar je kan de eigenschap wel opsplitsen in 'beperkt herbruikbaar' voor het plastic lunchzakje en 'lang herbruikbaar' voor de foodwrap.

STAP 4

Eigenschappen beoordelen

Overloop met de leerlingen de eigenschappen die ze samen in kaart hebben gebracht. Vraag hen om elke eigenschap te beoordelen als positief of negatief. Vraag ook naar argumenten waarom ze het zo beoordelen om hen dieper te laten nadenken. Verschillen in beoordeling mag je naast elkaar laten bestaan.

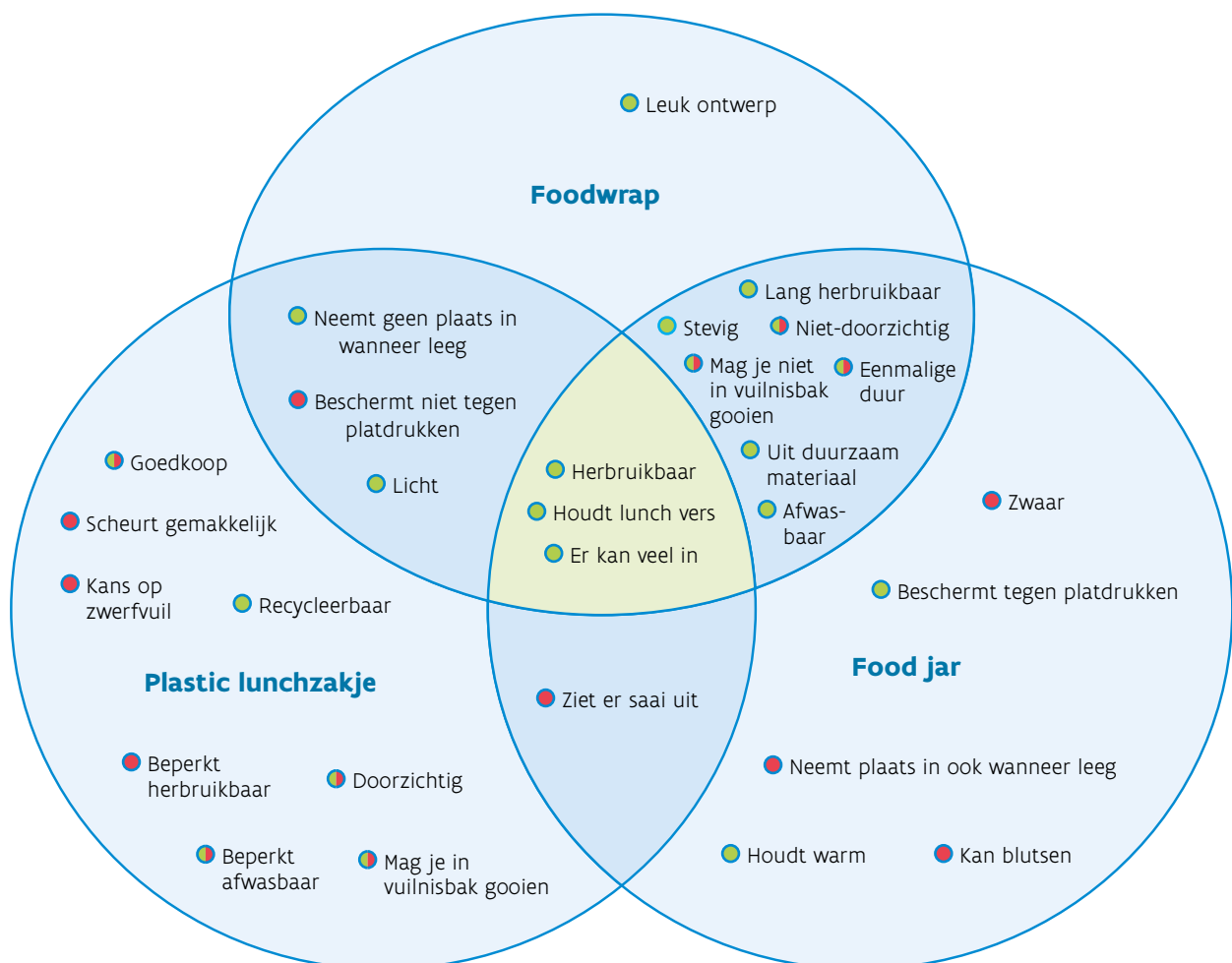
Van de gevolgen die ze als positief beoordelen, kleur je het bolletje groen. Van de gevolgen die ze als negatief beoordelen, kleur je het bolletje rood. Zijn de meningen verdeeld of kan je het gevolg zowel positief als negatief beoordelen, kleur het bolletje dan half rood en half groen.

Vind je de eigenschap positief of negatief? Waarom?
Vind je de eigenschap goed of slecht? Waarom?

VOORBEELD

WELKE LUNCHVERPAKKING KIES IK?

STAP 5

Resultaat beoordelen

De leerlingen bekijken hun resultaat en reflecteren over hun uiteindelijke keuze.

Ben je tevreden met het resultaat?

Ben je misschien verrast door bepaalde eigenschappen?

Wat is jouw beeld nu van de vergelijking?

Welke keuze zou je maken op basis van deze vergelijking?

Zijn er nog eigenschappen die ontbreken volgens jou?

3. SLOT

3.1 REFLECTIE

Sluit de activiteit af door klassikaal te reflecteren over het denkproces en eventuele gedragsverandering bij de leerlingen. Overloop kort de stappen die de leerlingen doorlopen hebben en peil naar hun bevindingen.

We hebben samen de opties benoemd. Ging dat vlot of niet?

Kon je gemakkelijk eigenschappen van de opties bedenken? Hoe komt dat?

Jullie hebben dan de eigenschappen beoordeeld. Hoe verliep dat?

Kan je nu gemakkelijker een keuze maken voor een herbruikbare verpakking/tussendoortje/...?

Voor welk materiaal zou je (vaker) kiezen? Op basis waarvan maak je deze keuze?

Zou je na deze les zelf (vaker) een andere (herbruikbare) verpakking/tussendoortje/... kiezen?

Waarom wel of niet? Zo ja, dewelke? Zo nee, wat heb je nog nodig om dat (vaker) te doen?

Zou je na deze les anderen aanraden om een andere (herbruikbare) verpakking/

tussendoortje/... te kiezen? Wat heb je nog nodig om dat te (kunnen) doen?

3.2 MOGELIJKE VERVOLGACTIVITEITEN

SNOEPROUTE IN KAART

De leerlingen gaan de snoeproute(s) op en/of rond hun school in kaart brengen zodat ze kansen zien om achtergelaten verpakkingen in de openbare ruimte te vermijden.

IN ACTIE!

De leerlingen gaan acties bedenken om de andere leerlingen op school aan te zetten om meer herbruikbare verpakkingen te gebruiken.

Weg met wegwerp: Herbruikbare verpakkingen voor elke lunch

We weten het allemaal: wegwerpverpakkingen zijn geen goede zaak voor onze natuur. Want helaas komen nog heel wat verpakkingen op de grond terecht. Met een herbruikbaar alternatief, verkleinen we de kans dat wegwerpverpakkingen achteraf op straat of in de natuur terechtkomen. Als je overstapt op een brooddoos of een andere herbruikbare lunchverpakking bespaar je maar liefst 220 plastic zakjes per jaar. Bovendien bestaat 3% van ons zwerfpuil of 500 ton uit plastic verpakkingen voor eenmalig gebruik. Het hele proces van ontginning, transport tot productie kost veel energie en CO2 uitstoot en belast ons klimaat en onze gezondheid. Hier kunnen we samen verandering in brengen. Een kleine switch met grote impact! Reden genoeg dus om het nodige materiaal in huis te halen. Een brooddoos en drinkfles kennen we allemaal. Maar intussen zijn er heel wat alternatieven op de markt.

Bento box

De bento box is de Japanse variant van wat wij kennen als een lunchbox. Die box bestaat uit meerdere lagen en verschillende vakjes. Een Japanse bento lunch bestaat officieel uit vijf compartimenten: twee vakjes voor koolhydraten zoals rijst of pasta, een vakje voor eiwit zoals vlees, vis, melk, kaas en eieren en twee vakjes voor fruit en/of groente. Dankzij de vakjes kan je etenswaren goed gescheiden houden. Zo kan je een stapel boterhammen aanvullen met rauwkost, of een slaatje combineren met een sneetje brood. Variatie troef!

Foodwrap of sandwichzak

Neemt een brooddoos te veel plek in, of passen jouw broodjes er niet in? Dan is de foodwrap een goed alternatief. Deze wraps en zakjes hebben een speciale coating, zodat ze niet lekken.

Je kan een foodwrap makkelijk schoon maken met een vochtig doekje. Is de foodwrap erg vuil, dan kan die ook in de wasmachine! Voordeel is dat de wrap na je lunch weinig ruimte inneemt.

Bijenwasdoek

Er bestaan ook foodwraps uit bijenwas. Dat is een natuurlijke, herbruikbare voedselverpakking. Bijenwasdoeken kan je thuis gebruiken om etensresten zoals kaas, brood, groenten te bewaren. Makkelijk inzetbaar ter vervanging van plastic folie en al zeker van aluminiumfolie. Maar je kan de wraps ook gebruiken om je broodlunch of koekjes in mee te nemen. En wees gerust, het geeft geen honingsmaak af.

Een bijenwasdoek kan je gewoon afwassen met lauw water en eventueel een beetje mild afwasmiddel. Gebruik liever geen bijenwasdoek voor rauw vlees of vis. Bij het afwassen daarvan is heet water nodig en dat zou het doek laten smelten.

Food jar

Nood aan wat warm comfort food? Een thermische voedselbeker behoudt warmte en smaak. Je kan die gebruiken voor soep, warme salade, etensrestje, granola met yoghurt ...

Drinkflessen (met of zonder geurpods)

Ook op vlak van drinkflessen is er tegenwoordig een arsenaal aan leuke opties. Het gebruik van een herbruikbare drinkfles loont zeker. Op één jaar tijd bespaar je minstens 150 plastic wegwerpflessen bij frequent gebruik van je herbruikbaar exemplaar. Let bij je keuze op de details. Stem de hoeveelheid af op je verbruik maar denk ook aan het gewicht. Voor kinderen zijn er varianten met een rietje of drinkdop. Sta ook stil bij hoe je de drinkfles kan meenemen: moet die in een boekentas of handtas passen, wil je hem graag met een haak vasthangen?

Producten proberen ons te verleiden met hippe designs en nieuwe functionaliteiten. Denk maar aan de drinkflessen met geurpods. De pod geeft een aroma (kers, munt, cola) af aan het water. Je drinkt dan water, maar proeft het aroma. Wil je de real deal, dan zijn er ook waterflessen met fruitfilters of infusers beschikbaar.

Een lekkende drinkfles is het laatste wat je wenst. Kijk dus zeker uit naar lekvrije exemplaren. Een goed vergrendelde dop zorgt daarvoor. Handig is ook dat je de drinkfles in de vaatwasser kunt plaatsen.

Thermos of koffiebeker

Voor je koffie, thee of andere warme drank kan je een thermos of een herbruikbare (koffie)beker inschakelen. Denk vooraf na hoe je die wil gebruiken. Een koffiebeker is ideaal voor koffie die je onmiddellijk wil drinken. De beker heeft een gaatje in het deksel. Wil je koffie of thee meenemen naar school of voor een picknick, dan kan je best kiezen voor een thermos (met beker) die lekvrij is.

Dit is slechts een hap uit het uitgebreide aanbod aan herbruikbaar materiaal. We raden echter aan om er zeker eens van te proeven! Bij meer en meer handelaars kan je met je eigen herbruikbare doos of foodwrap terecht voor een slaatje of een belegd broodje. Vraag er zeker naar. En wist je dat je bij sommige koffiebars een korting krijgt met je eigen beker! Waar wacht je nog op?

COLOFON

Redactie:
Bram Speleman

Vormgeving:
mortierbrigade

© 2024 / Djapo

Djapo vzw
Ortolanenstraat 6
3010 Kessel-Lo
0460 95 71 01
info@djapo.be
www.djapo.be

Coverfoto:
© Shutterstock

Tekst bijlage
© Mooimakers

Stockfoto's bijlage
© Shutterstock

Deze lesactiviteit kwam tot stand in opdracht van en in samenwerking met **Mooimakers**.

 www.mooimakers.be

 facebook.com/mooimakers.be

 instagram.com/demooimakers

 linkedin.com/company/mooimakers

djapo

